

Streszczenie rozprawy doktorskiej mgr Beaty Łuszczak pt. *Wybory parlamentarne w województwie rzeszowskim w latach 1989-1997*

Rozprawa doktorska pt. *Wybory parlamentarne w województwie rzeszowskim w latach 1989-1997* poświęcona jest wyborom do Sejmu i Senatu, poczynając od transformacji ustrojowej a zakończywszy na ostatnich wyborach przeprowadzonych przed reformą administracyjną z 1 I 1999r., w wyniku, której utworzonych zostało 16 dużych województw. W dysertacji dokonano pogłębionej analizy preferencji wyborczych mieszkańców województwa oraz scharakteryzowano przemiany społeczno-polityczne zachodzące na obszarze województwa rzeszowskiego, jak również ukazano proces wyodrębnienia się elit w środowiskach lokalnych.

W rozdziale pierwszym pt. *Wybory do Sejmu Kontraktowego (1989)* przedstawiono wydarzenie przełomowe, jakim były wybory czerwcowe w 1989r. Omówiono w nim nowe uregulowania prawne, które umożliwiły przeprowadzenie częściowo wolnych wyborów (ordynacja przewidywała możliwość zdobycia przez opozycję tylko 35% udziału w Sejmie, 65% zarezerwowane zostało dla strony koalicyjno-rządowej). Scharakteryzowano w nim krótką, bo zaledwie dwumiesięczną kampanię wyborczą (Rada Państwa 13 kwietnia 1989 wyznaczyła datę wyborów na 4 czerwca), porównano siły dwóch głównych „aktorów politycznych” tych wyborów. Omówiono również taktyki zastosowane przez „Solidarność” i PZPR, działania Służby Bezpieczeństwa. Poruszono kwestie organizacji, przebiegu i sposobów finansowania kampanii wyborczej. Dokonano również analizy wyników wyborów na terenie województwa rzeszowskiego.

Rozdział drugi pt. *Pierwsze wolne wybory do Sejmu-1991 r.* odnosi się do pierwszych w pełni demokratycznych wyborów. Na wstępie przedstawiono zarys sytuacji społeczno-politycznej jaka zaistniała w kraju po skróceniu kadencji Sejmu wybranego w 1989 r. Omówiono nowe zasady ordynacji wyborczej, sposób przeprowadzania wyborów, zgłaszania kandydatów, przebieg samego głosowania, sposoby liczenia głosów. Scharakteryzowano zadania instytucji powołanych do przeprowadzenia wyborów. Następnie zaprezentowano walkę o mandaty partii biorących udział w wyborach, ich

programy, tworzenie komitetów wyborczych, typowanie kandydatów. Rozdział kończy zaprezentowanie rezultatów rywalizacji o mandaty poselskie w woj. rzeszowskim.

Rozdział trzeci pt. *Wybory do Sejmu w województwie rzeszowskim* (1993) poświęcony został kolejnym przedterminowym wyborom przeprowadzonym we wrześniu 1993 r. W rozdziale zaprezentowano najpierw ówczesną scenę polityczną, następnie omówiono zmianę prawa wyborczego, która to wprowadziła istotne modyfikacje w nowej ordynacji wyborczej. Przedstawiono tworzenie komitetów i koalicji wyborczych a także proces „blokowania list”. Omówiono kwestie, które dominowały w kampanii, programy i hasła wyborcze partii i kandydatów na posłów. Dokonano analizy wyników wyborów oraz frekwencji wyborczej w woj. rzeszowskim.

W rozdziale czwartym pt. *Walka o mandaty do Sejmu III kadencji* (1997) scharakteryzowano przebieg wyborów do Sejmu z 1997 r. Zgodnie z wcześniej przyjętym schematem przedstawiono sytuację na scenie politycznej w okresie poprzedzającym wybory, kreowanie nowych partii, koalicji wyborczych, proces konsolidacji ugrupowań prawicowych. Następnie omówiono kosmetyczne zmiany jakie wprowadzono w ordynacji wyborczej do Sejmu, kolejne etapy prowadzenia kampanii wyborczej zgodnie z kalendarzem wyborczym, począwszy od tworzenia komitetów wyborczych, typowania kandydatów oraz walki o głosy elektoratu oraz ich efekty.

Ostatni piąty rozdział pt. *Wybory do Senatu (1989-1997)* ma charakter przekrojowy przez omawiany zakres czasowy i poświęcony jest wyborom do Senatu z lat 1989-1997. Omówione zostały normy prawne umożliwiające przeprowadzenie wyborów do Senatu (wybory do izby wyższej od 1989 r. były w pełni demokratyczne) w przyjętych ramach czasowych. Następnie omówiono kolejno kampanie wyborcze i walkę o mandaty senatorskie. Zgodnie z przyjętą w całej pracy strukturą podrozdziały kończy charakterystyka rezultatów wyborów i ich analiza. W kampaniach przyszłych senatorów zostały pominięte ogólne kwestie, o których wspomniano już przy wyborach do Sejmu.